

**Пояснителни сведения към
Консолидиран финансов отчет на
МБАЛ «Света Анна - Варна» АД
към 30 септември 2016г.**

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Правен статут

МБАЛ „Света Анна - Варна“ АД (Предприятие-майка) е регистрирано във Варненски окръжен съд по Ф.Д. № 2797 от 2000 г. с ЕИК: 000090019, а МЦ „Света Анна“ ЕООД - дъщерното дружество е регистрирано като медицински център по реда на Закона за лечебните заведения.

МБАЛ „Света Анна - Варна“ АД (Групата) включва Предприятието-майка и неговото дъщерно дружество – МЦ „Света Анна“ ЕООД, като дяловото участие за него е 100,00 %.

Седалище и адрес на управление:

БЪЛГАРИЯ

област Варна, община Варна

гр. Варна 9002

район р-н Приморски

ул. „ЦАР ОСВОБОДИТЕЛ“ №100

Капиталът на Групата се състои от 688 700 броя именовани акции с номинал 10 лв.

Към 31.12.2015 г. капиталът на Групата - майка е разпределен както следва:

Акционер:	Дял от капитала в %	Брой Акции:
Държавата	72,70	500 687,00
Община Варна	18,72	128 923,00
Община Провадия	1,61	11 089,00
Община Долни Чифлик	1,25	8 595,00
Община Аксаково	1,09	7 482,00
Община Дългопол	0,92	6 331,00
Община Вълчи дол	0,80	5 487,00
Община Белослав	0,76	5 218,00
Община Девня	0,57	3 952,00
Община Аврен	0,51	3 530,00
Община Суворово	0,46	3 185,00
Община Ветрино	0,42	2 878,00
Община Бяла	0,19	1 343,00
	100,00	688 700,00

Проз настоящия отчетен период няма настъпили промени в размера и/или разпределението на капитала.

През 2014 година е извършено увеличение на основния капитал чрез капитализиране на предоставени по реда на Закона за държавния бюджет на Република България средства на Групата - майка от страна на на Министерство на здравеопазването. Увеличението е в размер на 3 050 хил.лв.

Системата на управление на Дружеството е едностепенна с тричленен Съвет на директорите.

Считано от 16.04.2015 г. Съветът на директорите се състои от:

1. Боряна Борисова Върбанова;
2. Николай Петров Коларов;
3. Гален Димитров Шиваров – Изпълнителен директор

Мандатът на Съвета на директорите е 08.04.2018 г.

В консолидирания отчет за финансовото състояние към 30.09.2016 год. Групата представя като част от капитала, а именно – „Внесен, но не влисан капитал“ и сумата в размер на 566 хил.лв. Конкретната сума е формирана от получени на основание § 62, респ. § 67 от Закона за държавния бюджет на Република България през 2007г. и 2008 г. средства. Съгласно разпоредбите на § 62, ал.5 от ЗДБРБ за 2007г. и, съответно - § 67, ал.6 от ЗДБРБ за 2008 год. капиталът на Групата - майка следва да бъде увеличен със стойността на предоставените по този ред средства (566 хил.лв.), като за тази цел е предвидено Държавата да запише нови акции.

2. Предмет на дейност

Групата се състои от регистрирани по реда на Закона за лечебните заведения:

- Предприятие-майка - като Многопрофилна болница за активно лечение. Предметът на дейност е осъществяване на болнична помощ за лица, чиито диагностично-лечебни проблеми не могат да бъдат решени в лечебните заведения за извънболнична помощ.

Основни дейности на болницата са:

1. Диагностика и лечение на лица с остри заболявания, травми, изострени хронични болести, състояния изискващи оперативно лечение в болнични условия
2. Диагностика и консултации, поискани от лекари от други лечебни заведения
3. Оказване на родилна помощ
4. Рехабилитация
5. Клинични изпитвания на лекарства и медицинска апаратура, съгласно действащото в страната законодателство
6. Учебна и научна дейност
7. Диспансеризация

Предприятието-майка се състои от шест функционално обособени структурни блока:

- 1.Органи на Управление
- 2.Диагностично-консултативен блок
- 3.Стационарен блок
- 4.Клиники и/или откеления без легла
- 5.Болнична аптека
- 6.Административно – стопански блок

- Дъщерно дружеството - регистрирано по реда на Закона за лечебните заведения като Медицински център.

Дейността му включва специализирана следните медицински дейности: специализирана медицинска извънболнична помощ, диагностика, лечение, рехабилитация и наблюдение на болни; консултации; профилактика; извършване на специализирани медико-диагностични изследвания; предписване на лабораторни и други изследвания; предписване извършването на медицински дейности и манипулации под лекарски контрол и отговорност в обем, необходим за лечебния процес; предписване на лекарства, превъзочни материали и медицински пособия; извършване на експертиза за временна нетрудоспособност; наблюдение на бременни лица под 18 години; извършване на дейности по здравна промоция и профилактика, включително профилактични прегледи и манипулации; издаване на документи, свързани с дейността на лекарите; консултации и насочване на пациенти за консултативна и болнична помощ; извършване на лечение на болни в дома им, когато състоянието им налага това; хоспитализация на пациенти, когато лечебната цел не може да се постигне в амбулаторни условия или в дома на пациента; санитарен транспорт.

1. Счетоводна политика

1.1. Общи положения

Най-значимите счетоводни политики, прилагани при изготвянето на този консолидиран финансов отчет, са представени по-долу.

Финансовият отчет е изготвен при спазване на принципите за оценяване на всички видове активи, пасиви, приходи и разходи съгласно МСФО. Базите за оценка са оповестени подробно по-нататък в счетоводната политика към консолидирания финансов отчет.

Следва да се отбележи, че при изготвянето на представения финансов отчет са използвани счетоводни оценки и допускания. Въпреки че те са базирани на информация, предоставена на ръководството към датата на изготвяне на финансовия отчет, реалните резултати могат да се различават от направените оценки и допускания.

Повече информация относно промяната в счетоводната политика/прекласификацията е представена в пояснение **Error! Reference source not found..**

1.2. Бази за консолидация

Консолидираните финансови отчети включват консолидират отчет за финансовото състояние, консолидиран отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, консолидиран отчет за паричните потоци и консолисиран отчет за промените в собствения капитал.

Тези отчети включват предприятието-майка и неговото дъщерно предприятие.

Дъщерно дружество е дружеството, което е консолидирано от предприятието-майка чрез притежаване пряко или косвено на повече от 50 на сто от акциите / дяловете с право на глас от капитала или чрез възможността за управление на финансовата и оперативната му политика с цел получаване на икономически изгоди от дейността му.

Прилага се методът на пълна консолидация – отчетите се обединяват ред по ред, като позициите от рода на активите, пасивите, имуществата, приходите и разходите се сумират. Всички вътрешни сделки и салда между дружествата в групата се елиминират. Извършено е елиминиране на противостоящи елементи: капиталови, финансови, търговски.

1.3. Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута на Групата по официалния обменен курс към датата на сделката (обявения фиксинг на Българска народна банка). Печалбите и загубите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и преоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута към края на отчетния период, се признават в печалбата или загубата.

Непаричните позиции, оценявани по историческа цена в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата на сделката (не са прооценени). Непаричните позиции, оценявани по справедлива стойност в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата, на която е определена справедливата стойност.

1.4. Приходи

Приходите включватосновно приходи от продажба на материали и предоставяне на услуги.

Приходите се оценяват по справедлива стойност на полученото или подлежащото на получаване възнаграждение, като не се включват данък добавена стойност, всички търговски отстъпки и количествени работи, направени от Групата.

Приходът се признава, когато са изпълнени следните условия:

- Сумата на прихода може да бъде надеждно оценена;
- Вероятно е икономическите ползи от сделката да бъдат получени;
- Направените разходи или тези, които предстои да бъдат направени, могат надеждно да бъдат оценени;
- Критериите за признаване, които са специфични за всяка отделна дейност на Групата, са изпълнени. Те са определени в зависимост от продуктите или услугите, предоставени на клиента, и на договорните условия, както са изложени по-долу.

Приходите от лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент. Приходите от дивиденди се признават в момента на възникване на правото за получаване на плащането.

Първоначално финансиранятия се отчитат като приходи за бъдещи периоди (финансиране), когато има значителна сигурност, че Групата ще получи финансирането и ще изпълни условията, при които то е отпуснато. Финансиране, целящо да обезщети Групата за текущо възникнали разходи се признава като приход в същия период, в който са възникнали разходите.

Финансиране, целящо да компенсира Групата за направени разходи по придобиване на активи, се признава като приход от финансиране пропорционално на начислената за периода амортизация на активите, придобити с полученото финансиране

1.5. Оперативни разходи

Оперативните разходи се признават в печалбата или загубата при ползването на услугите или на датата на възникването им.

1.6. Разходи за лихви и разходи по заеми

Разходите за лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент.

Разходите по заеми основно представляват лихви по заемите на Групата. Всички разходи по заеми, които директно могат да бъдат отнесени към закупуването, строителството или производството на един отговарящ на условията актив, се капитализират през периода, в който се очаква активът да бъде завършен и приведен в готовност за използване или продажба. Останалите разходи по заеми следва да се признават като разход за периода, в който са възникнали, в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансеви разходи“.

1.7. Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута на Групата по официалния обменен курс към датата на сделката (обявения фиксинг на Българска народна банка). Печалбите и загубите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и преоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута към края на отчетния период, се признават в печалбата или загубата.

Непаричните позиции, оценявани по историческа цена в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата на сделката (не са преоценени). Непаричните позиции, оценявани по справедлива стойност в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата, на която е определена справедливата стойност.

1.8. Нематериални активи

Нематериалните активи се отчитат по цена на придобиване, включваща всички платени мита, невъзстановими данъци и направените преки разходи във връзка с подготовка на актива за експлоатация, при което капитализираните разходи се амортизират въз основа на линейния метод през оценения срок на полезен живот на активите, тъй като се счита, че той е ограничен.

Последващото оценяване се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период.

Групата притежава следните съществени нематериални дълготрайни активи:

- Програмни продукти и лицензии за ползването им;
- Права на ползване, ограничени времево.

Последващите разходи, които възникват във връзка с нематериалните активи след първоначалното им признаване, се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за периода на тяхното възникване, освен ако благодарение на тях активът може да генерира повече от първоначално предвидените бъдещи икономически ползи и когато тези разходи могат надеждно да бъдат оценени и отнесени към актива. Ако тези условия са изпълнени, разходите се добавят към себестойността на актива.

Остатъчната стойност и полезният живот на нематериалните активи се преценяват от ръководството към всяка отчетна дата.

Амортизацията се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен срок на годност на отделните активи.

Разходите за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за амортизация и обезценка на нефинансови активи“.

Избраният праг на същественост за нематериалните активи на Групата е в размер на 500,00 лв.

1.9. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията се оценяват първоначално по себестойност, включваща цената на придобиване, както и всички преходи разходи за привеждането на актива в работно състояние.

Последващото оценяване се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период.

Последващите разходи, свързани с определен актив от имоти, машини и съоръжения, се прибавят към балансовата сума на актива, когато е вероятно Групата да има икономически ползи, надвишаващи първоначално оценената ефективност на съществуващия актив. Всички други последващи разходи се признават за разход за периода, в който са направени.

Остатъчната стойност и полезният живот на имоти, машини и съоръжения се преценяват от ръководството към всяка отчетна дата.

Имоти, машини и съоръжения, придобити при условията на финансов лизинг, се амортизират на база на очаквания полезен срок на годност, определен посредством сравнение с подобни собствени активи на Групата или на база на лизинговия договор, ако неговият срок е по-кратък.

Амортизацията на имоти, машини и съоръжения се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен живот на отделните активи.

Печалбата или загубата от продажбата на имоти, машини и съоръжения се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на актива и се признава в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Печалба/ (Загуба) от продажба на нетекущи активи“.

Избраният праг на същественост за имотите, машините и съоръженията на Групата е в размер на 500,00 лв.

Дълготрайните активи, придобити до 31.12.2001 г. са преоценявани чрез използването на коефициентите, обявени от Националния статистически институт, прилагани към отчетната стойност и начислената амортизация на съответните активи.

Дълготрайните активи, придобити след 2001 г. са отчетени по цена на придобиване, включваща покупната цена и други свързани с придобиването разходи.

1.10. Тестове за обезценка на нематериални активи и имоти, машини и съоръжения

Всички активи и единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка поне веднъж годишно. Всички други отделни активи или единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка, когато събития или промяна в обстоятелствата индикират, че тяхната балансова стойност не може да бъде възстановена.

При изчисляване размера на обезценката Групата дефинира най-малката разграничима група активи, за която могат да бъдат определени самостоятелни парични потоци (единица, генерираща парични потоци). В резултат на това някои от активите подлежат на тест за обезценка на индивидуална база, а други - на база на единица, генерираща парични потоци.

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да оправдели стойността в употреба, ръководството на Групата изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци. Данните, използвани при тестването за обезценка, се базират на последния одобрен бюджет на Групата, коригиран при необходимост с цел елиминиране на афекта от бъдещи реорганизации и значителни подобрения на активи. Дисконтовите фактори се определят за всяка отделна единица, генерираща парични потоци, и отразяват съответния им рисков профил, оценен от ръководството на Групата.

Загубите от обезценка на единица, генерираща парични потоци, се посочват в намаление на балансовата сума на активите от тази единица. За всички активи на Групата ръководството преценява последващо дали съществуват индикации за това, че загубата от обезценка, призната в предходни години, може вече да не съществува или да е намалена. Обезценка, призната в предходен период, се възстановява, ако възстановимата стойност на единицата, генерираща парични потоци, надвишава нейната балансова стойност.

1.11. Отчитане на лизинговите договори

1.11.1. Финансов лизинг

При лизингополучателя.

При сключване на договор за финансов лизинг активът се признава в консолидирания отчет за финансовото състояние на лизингополучателя по по-ниската от двете стойности – справедливата стойност на наетия актив и настоящата стойност на минималните лизингови плащания плюс непредвидени плащания, ако има такива. В консолидирания отчет за финансовото състояние се отразява и съответното задължение по финансов лизинг, независимо от това дали част от лизинговите плащания се дължат авансово при сключване на договора за финансов лизинг.

Впоследствие лизинговите плащания се разпределят между финансов разход и намаление на неплатеното задължение по финансов лизинг.

Лихвената част от лизинговата вноска представлява постоянен процент от непогасеното задължение и се признава в печалбата или загубата за периода на лизинговия договор.

Всички останали лизингови договори се считат за оперативни лизингови договори.

1.11.2. Оперативен лизинг

Плащанията по оперативен лизингов договор се признават като разходи по линейния метод за срока на споразумението. Разходите, свързани с оперативния лизинг, напр. разходи за поддръжка и застраховки, се признават в печалбата или загубата в момента на възникването им.

Активите, отдадени по оперативни лизингови договори, се отразяват в консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата и се амортизират в съответствие с амортизационната политика, възприета по отношение на подобни активи на Групата. Доходът от оперативни лизингови договори се признава директно като приход в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния отчетен период.

1.12. Финансови инструменти

Финансовите активи и пасиви се признават, когато Групата стане страна по договорни споразумения, включващи финансови инструменти.

Финансов актив се отписва, когато се загуби контрол върху договорните права, които съставляват финансовия актив, т.е. когато са изтекли правата за получаване на парични потоци или е прехвърлена значимата част от рисковете и изгодите от собствеността.

Финансов пасив се отписва при неговото погасяване, изплащане, при анулиране на сделката или при изтичане на давностния срок.

При първоначално признаване на финансов актив и финансов пасив Групата ги оценява по справедлива стойност плюс разходите по трансакцията с изключение на финансовите активи и пасиви, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, които се признават първоначално по справедлива стойност.

Финансовите активи се признават на датата на уреждането.

Финансовите активи и финансовите пасиви се оценяват последващо, както е посочено по-долу.

4.13.1. Финансови активи

С цел последващо оценяване на финансовите активи, с изключение на хеджиращите инструменти, те се класифицират в следните категории:

- кредити и вземания;
- финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата;
- инвестиции, държани до падеж;
- финансови активи на разположение за продажба.

Финансовите активи се разпределят към отделните категории в зависимост от целта, с която са придобити. Категорията на даден финансов инструмент определя метода му на оценяване и дали приходите и разходите се отразяват в печалбата или загубата или в другия всеобхватен доход на Групата. Всички финансови активи с изключение на тези, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, подлежат на тест за обезценка към датата на финансовия отчет. Финансовите активи се обезценяват, когато съществуват обективни доказателства за това. Прилагат се различни критерии за определяне на загубата от обезценка в зависимост от категорията на финансовите активи, както е описано по-долу.

Всички приходи и разходи, свързани с притежаването на финансови инструменти, се отразяват в печалбата или загубата при получаването им, независимо от това как се оценява балансовата стойност на финансовия актив, за който се отнасят, и се представят в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на редове „Финансови разходи“, „Финансови приходи“ или „Други финансови позиции“, с изключение на загубата от обезценка на търговски вземания, която се представя на ред „Други разходи“.

Кредити и вземания

Кредити и вземания, възникнали първоначално в Групата, са недеривативни финансови инструменти с фиксирани плащания, които не се търгуват на активен пазар. Кредитите и вземанията последващо се оценяват по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективната лихва, намалена с размера на обезценката. Всяка промяна в стойността им се отразява в печалбата или загубата за текущия период. Парите и паричните еквиваленти, търговските и по-голямата част от други вземания на Групата спадат към тази категория финансови инструменти. Дисконтиране не се извършва, когато ефектът от него е незначителен.

Значими вземания се тестват за обезценка по отделно, когато са просрочени към датата на финансовия отчет или когато съществуват обективни доказателства, че контрагентът няма да изпълни задълженията си. Всички други вземания се тестват за обезценка по групи, които се определят в зависимост от индустрията и региона на контрагента, както и от други кредитни рискове, ако съществуват такива. В този случай процентът на обезценката се определя на базата на исторически данни относно нелогасени задължения на контрагенти за всяка идентифицирана група. Загубата от обезценка на търговските вземания се представя в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Други разходи“.

Счетоводната политика възприета от групата по отношение критериите за обезценка на вземанията е: при просрочие на вземанията над 2 години и класифицирането им от ръководството като трудностъбираеми - 100% обезценка.

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, са активи, които са държани за търгуване или са определени при първоначалното им признаване като финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата. Всички деривативни финансови активи, освен ако не са специално определени като хеджиращи инструменти, попадат в тази категория. Активите от тази категория се оценяват по справедлива стойност, чийто изменения се признават в печалбата или загубата. Всяка печалба или загуба, произтичаща от деривативни финансови инструменти, е базирана на промени в справедливата стойност, която се определя от транзакции на активен пазар или посредством оценъчни методи при липсата на активен пазар.

Инвестиции, държани до падеж

Инвестиции, държани до падеж, са недеривативни финансови инструменти с фиксирани или определяеми плащания и определена дата на падежа, различни от кредити и вземания. Инвестициите се определят като държани до падеж, ако намерението на ръководството на Групата е да ги държи до настъпване на падежа им. Инвестициите, държани до падеж, последващо се оценяват по амортизирана стойност чрез метода на ефективната лихва. При наличието на обективни доказателства за обезценка на инвестицията на базата на кредитен рейтинг, финансовите активи се оценяват по настояща стойност на очакваните бъдещи парични потоци. Всички промени в преносната стойност на инвестицията, включително загубата от обезценка, се признават в печалбата или загубата.

Финансови активи на разположение за продажба

Финансови активи на разположение за продажба са недеривативни финансови активи, които са определени като финансови активи на разположение за продажба или не спадат към нито една от останалите категории финансови активи.

4.13.2. Финансови пасиви

Финансовите пасиви на Групата включват банкови заеми и овърдрафти, търговски и други задължения и задължения по финансов пазинг.

Финансовите пасиви се признават, когато съществува договорно задължение за плащане на парични суми или друг финансов актив на друго предприятие или договорно задължение за размяна на финансови инструменти с друго предприятие при потенциално неблагоприятни условия. Всички разходи, свързани с лихви, и промени в справедливата стойност на финансови инструменти, ако има такива, се признават в печалбата или загубата на ред „Финансови разходи“ или „Финансови приходи“.

Финансовите пасиви се оценяват последващо по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективната лихва, с изключение на финансови инструменти, държани за търгуване или определени за оценяване по справедлива стойност в печалбата или загубата, които се оценяват по справедлива стойност с отчитане на промените в печалбата или загубата.

Търговските задължения се признават първоначално по номинална стойност и впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, намалена с плащания по уреждане на задължението.

Дивидентите, платими на съдружниците, се признават, когато дивидентите са одобрени на общото събрание на съдружниците.

1.13. Материални запаси

Материалните запаси включват материали. В себестойността на материалните запаси се включват директните разходи по закупуването или производството им, преработката и други преки разходи, свързани с доставката им, както и част от общите производствени разходи, определена на базата на нормален производствен капацитет. Финансовите разходи не се включват в стойността на материалните запаси. Към края на всеки отчетен период материалните запаси се оценяват по по-ниската от себестойността им и тяхната нетна реализуема стойност. Сумата на всяка обезценка на материалните запаси до нетната им реализуема стойност се признава като разход за периода на обезценката.

Нетната реализуема стойност представлява очакваната продажна цена на материалните запаси, намалена с очакваните разходи по продажбата. В случай че материалните запаси са били вече обезценени до нетната им реализуема стойност и в последващ отчетен период се окаже, че условията довели до обезценката не са вече налице, то се възприема новата им нетна реализуема стойност. Сумата на възстановяването може да бъде само до размера на балансовата стойност на материалните запаси преди обезценката. Сумата на обратно възстановяване на стойността на материалните запаси се отчита като намаление на разходите за материали за периода, в който възниква възстановяването.

Групата определя разходите за материални запаси, както следва:

- като използва метода конкретно определена идентификация, базирана на срока на годност – за лекарствените средства, и
- като използва метода средно претеглена стойност – за всички останали материални запаси.

При продажба на материалните запаси тяхната балансова стойност се признава като разход в периода, в който е признат съответният приход.

1.14. Данъци върху дохода

Разходите за данъци, признати в печалбата или загубата, включват сумата на отсрочените и текущи данъци, които не са признати в другия всеобхватен доход или директно в собствения капитал.

Текущите данъчни активи и/или пасиви представляват тези задължения към или вземания от данъчните институции, отнасящи се за текущи или предходни отчетни периоди, които не са платени към датата на финансовия отчет. Текущият данък е дължим върху облагаемия доход, който се различава от печалбата или загубата във финансовите отчети. Изчисляването на текущия данък е базиран на данъчните ставки и на данъчните закони, които са в сила към края на отчетния период.

Отсрочените данъци се изчисляват по пасивния метод за всички временни разлики между балансовата стойност на активите и пасивите и тяхната данъчна основа. Отсрочен данък не се предвижда при първоначалното признаване на актив или пасив, освен ако съответната транзакция не засяга данъчната или счетоводната печалба.

Отсрочените данъчни активи и пасиви не се дисконтират. При тяхното изчисление се използват данъчни ставки, които се очаква да бъдат приложими за периода на реализацията им, при условие че те са влезли в сила или е сигурно, че ще влезнат в сила, към края на отчетния период.

Отсрочените данъчни пасиви се признават в пълен размер.

Отсрочени данъчни активи се признават, само ако съществува вероятност те да бъдат усвоени чрез бъдещи облагаеми доходи.

Промяната в отсрочените данъчни активи или пасиви се признава като компонент от данъчния приход или разход в печалбата или загубата, освен ако те не са свързани с позиции, признати в другия всеобхватен доход (напр. переоценка на земя) или директно в собствения капитал, при което съответният отсрочен данък се признава в другия всеобхватен доход или в собствения капитал.

1.15. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти се състоят от наличните пари в брой, парични средства по банкови сметки и безсрочни депозити.

1.16. Собствен капитал, резерви и плащания на дивиденди

Основният капитал на Групата отразява номиналната стойност на емитираните Акции.

Резервите включват:

- общи резерви;
- преоценчен резерв на нефинансови активи – включва печалби или загуби от преоценки на нефинансови активи;
- резерв от преоценки по планове с дефинирани доходи – включва актюерски печалби или загуби от промени в демографските или финансови предположения и възвръщаемостта на активите по плана;

Всички трансакции със собствениците на Групата се представят отделно в консолидирания отчет за промените в собствения капитал.

1.17. Пенсионни и краткосрочни възнаграждения на служителите

Групата отчита краткосрочни задължения по компенсируеми отпуски, възникнали поради неизползван платен годишен отпуск в случаите, в които се очаква той да бъдат ползван в рамките на 12 месеца след датата на отчетния период, през който наетите лица са положили труда, свързан с тези отпуски. Краткосрочните задължения към персонала включват надници, заплати и социални осигуровки.

Съгласно изискванията на Кодекса на труда при прекратяване на трудовото правоотношение, след като служителят е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Групата е задължено да му изплати обезщетение в размер до шест брутни работни заплати.

Групата е начислило правно задължение за изплащане на обезщетения на наетите лица при пенсиониране в съответствие с изискванията на МСС 19 „Доходи на наети лица“ в размер, определен с помощта на независим актюер. Оценката на задълженията е базирана на стандартни проценти на инфлацията, очаквана промяна на разходите за медицинско обслужване и смъртност. Бъдещи увеличения на заплатите също се вземат под внимание. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година като се взема предвид доходността на висококачествени корпоративни облигации, които са деноминирани във валутата, в която доходите ще бъдат платени и са с падеж, близък до този на съответните пенсионни задължения.

Актюерските печалби или загуби се признават в другия всеобхватен доход.

Нетните разходи за лихви, свързани с пенсионните задължения, са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансови разходи“. Разходите по трудовия стаж са включени в „Разходи за персонала“.

Краткосрочните доходи на служителите, включително и полагаемите се отпуски, са включени в текущите пасиви на ред „Пензионни и други задължения към персонала“ по недисконтирана стойност, която Групата очаква да изплати.

Групата не е разработвала и не прилага планове за възнаграждения на служителите след напускане.

1.18. Провизии, условни пасиви и условни активи

Провизиите се признават, когато има вероятност сегашни задължения в резултат от минало събитие да доведат до изходящ поток на ресурси от Групата и може да бъде направена надеждна оценка на сумата на задължението. Възможно е срочността или сумата на изходящия паричен поток да е несигурна. Провизии за бъдещи загуби от дейността не се признават.

Сумата, която се признава като провизия, се изчислява на база най-надеждната оценка на разходите, необходими за уреждане на сегашно задължение към края на отчетния период, като се вземат в предвид рисковете и несигурността, свързани със сегашното задължение. Когато съществуват редица подобни задължения, вероятната необходимост от изходящ поток за погасяване на задължението се определя, като се отчете групата на задълженията като цяло. Провизиите се дисконтират, когато ефектът от времевите разлики в стойността на парите е значителен.

Обезщетения от трети лица във връзка с дадено задължение, за които Групата е сигурно, че ще получи, се признават като отделен актив. Този актив може и да не надвишава стойността на съответната провизия.

Провизиите се преразглеждат към края на всеки отчетен период и стойността им се коригира, за да се отрази най-добрата приблизителна оценка.

В случаите, в които се счита, че е малко вероятно да възникне изходящ поток на икономически ресурси в резултат на текущо задължение, пасив не се признава. Условните пасиви следва да се оценяват последващо по по-високата стойност между описаната по-горе сравнима провизия и първоначално признатата сума, намалена с натрупаната амортизация.

Вероятни входящи потоци на икономически ползи, които все още не отговарят на критериите за признаване на актив, се смятат за условни активи.

1.19. Значими преценки на ръководството при прилагане на счетоводната политика

Значимите преценки на ръководството при прилагане на счетоводните политики на Групата, които оказват най-съществено влияние върху финансовите отчети, са описани по-долу.

1.19.1. Отсрочени данъчни активи

Оценката на вероятността за бъдещи облагаеми доходи за усвояването на отсрочени данъчни активи се базира на последната одобрена бюджетна прогноза, коригирана относно значими необлагаеми приходи и разходи и специфични ограничения за пренасяне на неизползвани данъчни загуби или кредити. Ако надеждна прогноза за облагаем доход предполага вероятното използване на отсрочен данъчен актив особено в случаи, когато активът може да се употреби без времево ограничение, тогава отсроченият данъчен актив се признава изцяло. Признаването на отсрочени данъчни активи, които подлежат на определени правни или икономически ограничения или несигурност, се преценява от ръководството за всеки отделен случай на базата на специфичните факти и обстоятелства.

1.19.2. Приходи

Съществена част от генерираните от страна на Групата приходи са обект на регулация от страна на Националната Здравноосигурителна Каса (НЗОК) чрез Районната Здравноосигурителна Каса (РЗОК) чрез системни проверки по изпълнение изискванията на медицинските стандарти.

Групата признава реализираните приходи по реда на МСС 18 „Приходи“ и в съответствие с принципа за текущо начисляване. Поради несигурността на правото на тяхното получаване (заплащане) обаче ръководството преценява кога да признае обезценка на вземания, възникнали от подобни приходи

1.20. Несигурност на счетоводните приблизителни оценки

При изготвянето на финансовия отчет ръководството прави редица предположения, оценки и допускания относно признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи.

Действителните резултати могат да се различават от предположенията, оценките и допусканията на ръководството и в редки случаи съответстват напълно на предварително оценените резултати.

Информация относно съществените предположения, оценки и допускания, които оказват най-значително влияние върху признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи е представена по-долу.

Обезценка на нефинансови активи

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Групата изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци. При изчисляване на очакваните бъдещи парични потоци ръководството прави предположения относно бъдещите брутни печалби. Тези предположения са свързани с бъдещи събития и обстоятелства. Действителните резултати могат да се различават и да наложат значителни корекции в активите на Групата през следващата отчетна година.

В повечето случаи при определянето на приложимия дисконтов фактор се прави оценка на подходящите корекции във връзка с пазарния риск и рисковите фактори, които са специфични за отделните активи.

Полезен живот на амортизируеми активи

Ръководството преразглежда полезния живот на амортизируемите активи в края на всеки отчетен период.

Към 31 декември 2015 г. ръководството определя полезния живот на активите, който представлява очакваният срок на ползване на активите от Групата. Действителният полезен живот може да се различава от направената оценка поради техническо и морално изхабяване, предимно на софтуерни продукти и компютърно оборудване.

Материални запаси

Материалните запаси се оценяват по по-ниската стойност от цената на придобиване и нетната реализуема стойност. При определяне на нетната реализуема стойност ръководството взема предвид най-надеждната налична информация към датата на приблизителната оценка.

Обезценка на кредити и вземания

Ръководството преценява адекватността на обезценката на трудносъбираеми и несъбираеми вземания от клиенти на база на възрастов анализ на вземанията, исторически опит за нивото на отписване на несъбираеми вземания, както и анализ на платежоспособността на съответния клиент, промени в договорените условия на плащане и др. Ако финансовото състояние и резултатите от дейността на клиентите се влошат над очакваното, стойността на вземанията, които трябва да бъдат отписани през следващи отчетни периоди, може да бъде по-голяма от очакваната към отчетната дата.

Задължение за изплащане на дефинирани доходи

Ръководството оценява веднъж годишно с помощта на независим актюер задължението за изплащане на дефинирани доходи. Действителната стойност на задължението може да се различава от предварителната оценка поради нейната несигурност. Оценка на задължението за изплащане на дефинирани доходи се базира на статистически показатели за инфлация, разходи за здравно обслужване и смъртност. Друг фактор, който оказва влияние, са предвидените от Групата бъдещи увеличения на заплатите. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година спрямо лихвените проценти на висококачествени корпоративни облигации, които са деноминирани във валутата, в която ще бъдат изплащани дефинираните доходи и които са с падеж, съответстващ приблизително на падежа на съответните пенсионни задължения. Несигурност в приблизителната оценка съществува по отношение на актюерските допускания, която може да варира и да окаже значителен ефект върху стойността на задълженията за изплащане на дефинирани доходи и свързаните с тях разходи.

2. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията на Групата включват сгради, машини и оборудване, транспортни средства и стопански инвентар. Балансовата стойност може да бъде анализирана, както следва:

<i>В хиляди лева</i>	Сгради	Машини и оборудване	Транспортни средства	Стопански инвентар	Общо
Брутна балансова стойност					
Салдо към 1 януари 2016 г.	4 743	11 553	109	1 140	17 545
Новопридобити активи		266	4	46	316
Отписани активи					
<i>Салдо към 30 септември 2016г.</i>	<i>4 743</i>	<i>11 819</i>	<i>113</i>	<i>1 186</i>	<i>17 861</i>
Амортизация					
Салдо към 1 януари 2016 г.	1 450	8 284	87	662	10 483
Амортизация за периода	171	470	4	70	715
Отписани активи					
<i>Салдо към 30 септември 2016г.</i>	<i>1 621</i>	<i>8 754</i>	<i>91</i>	<i>732</i>	<i>11 198</i>
Балансова стойност към					
30 септември 2016 г.	3 122	3 065	22	454	6 663

Всички разходи за амортизация и обезценка (или възстановяване на обезценка, ако има такава) са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за амортизация и обезценка на нефинансови активи“.

През 2015 г. е извършен преглед и промяна в полезния живот на голяма част от амортизируемите активи на предприятието Майка.

Средно по групи полезният живот на активите на Групата е, както следва:

	30 септември 2016 г.	31 декември 2015 г.
Административни и търговски сгради	4-6%	4-6 %
Машини и оборудване	0.5-25%	0,5-20 %
Компютри	1-30%	1-20 %
Транспортни средства	1-10%	1-8 %
Стопански инвентар	0.5-15%	0,5-15 %
Други	8-20%	8-20%

Групата няма договорни задължения за закупуване на активи.

Групата не е запагала имоти, машини, съоръжения като обезпечение по свои задължения.

3. Нематериални активи

Нематериални активи на Групата включват:

- Програмни продукти и лицензи за ползването им;
- Права на ползване, ограничени времево.

Балансовите стойности за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

В хиляди лева	Програмни продукти и лицензи за ползването им	Права на ползване	Акредитация	Общо
Брутна балансова стойност				
Салдо към 1 януари 2016 г.	44	389	6	439
Новопридобити активи	4			4
Отписани активи				
<i>Салдо към 30 септември 2016г.</i>	<i>48</i>	<i>389</i>	<i>6</i>	<i>443</i>
Амортизация				
Салдо към 1 януари 2016 г.	29	116	1	146
Амортизация за периода	3		2	5
Отписани активи				
<i>Салдо към 30 септември 2016г.</i>	<i>32</i>	<i>116</i>	<i>3</i>	<i>151</i>
Балансова стойност към				
30 септември 2016 г.	16	273	3	292

4. Активи в процес на изграждане

Представените в консолидирания отчет за финансовото състояние като активи в процес на изграждане суми са формирани от извършени от страна на Групата разходи по придобиване на машини и съоръжения, които не са завършени, респ.не са придобити към датата на финансовия отчет.

5. Отсрочени данъчни активи

Отсрочените данъци възникват в резултат на временни разлики и неизползвани данъчни загуби и могат да бъдат представени като следва:

Отсрочени данъчни пасиви (активи)	01 януари 2016 г.	30 септември 2016 г.
	хил. лв.	хил. лв.
	<u>146</u>	<u>141</u>

6. Материални запаси

Материалните запаси, признати в консолидирания отчет за финансовото състояние, могат да бъдат анализирани, както следва:

В хиляди лева	30 септември 2016 г.	31 декември 2015г.
Лекарства	124	119
Гориво	45	45
Медицински консумативи и материали	65	185
Други материали	51	53
Общо:	<u>285</u>	<u>402</u>

7. Търговски и други вземания

В хиляди лева	30 септември 2016 г.	31 декември 2015г.
Вземания от клиенти	1 795	2 151
Други вземания	6	9
Общо:	<u>1 801</u>	<u>2 160</u>

8. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти включват следните елементи:

В хил.лв.	30 септември 2016 г.	31 декември 2015г.
Парични средства в лева в брой	11	10
Парични средства в лева по банкови сметки	1 740	1 535
Парични средства в чуждестранна валута по банкови сметки	19	17
Общо:	1 770	1 562

Групата няма блокирани пари и парични еквиваленти.

9. Основен капитал

Основният капитал на Групата отразява номиналната стойност на емитираните от предприятието-майка акции.

Капиталът на Предприятието-Майка се състои от 688 700 броя поименни акции с номинал 10 лв.

Към 31.12.2015 г. капиталът на Групата е разпределен както следва:

Акционер:	Дял от капитала в %	Брой Акции:
Държавата	72,70	500 687,00
Община Варна	18,72	128 923,00
Община Проведия	1,61	11 089,00
Община Долни Чифлик	1,25	8 595,00
Община Аксаково	1,09	7 482,00
Община Дългопол	0,92	6 331,00
Община Вълчи дол	0,80	5 487,00
Община Белослав	0,76	5 218,00
Община Девня	0,57	3 952,00
Община Аврен	0,51	3 530,00
Община Суворово	0,46	3 185,00
Община Ветрино	0,42	2 878,00
Община Бяла	0,19	1 343,00
	100,00	688 700,00

През настоящия отчетен период няма настъпили промени в размера и/или разпределението на капитала.

През 2014 година е извършено увеличение на основния капитал чрез капитализиране на предоставени по реда на Закона за държавния бюджет на Република България средства от страна на на Министерство на здравеопазването. Увеличението е в размер на 3 050 хил.лв.

Групата е отразило като част от капитала в индивидуалния финансов отчет, внесен, но невписан в Търговския регистър капитал от страна на Министерство на здравеопазването, като той представлява размера на предоставени средства на предприятието-майка по Закон за държавния бюджет на Република България. Законът за държавния бюджет на Република България за годините, през които са предоставени въпросните средства изисква, предоставяните от бюджета средства за погасяване на задължения и за капиталови разходи на здравни и лечебни заведения със смесено участие, да бъдат представяни като увеличение на капитала им. За целта следва на първо място Държавата да иницира записването на нови акции, съответно – увеличаване на капитала – обстоятелство, което не е налице към 31.12.2015 г.

Към 31 декември 2015 размерът на предоставените средства, които Групата отчита като внесен, но незаписан капитал възлизат на 566 хил. лв. Ръководството на Групата счита, че въз основа на чл. 100, ал. 7 и 8 от Закона за лечебните заведения, няма основание тези средства да бъдат посочени като задължение, тъй като Министерство на здравеопазването не е легитимирано да получи обратно тези средства, а те предствалаяват вноска на собственика.

10. Резерви

В хиляди лева	30 септември 2016 г.	31 декември 2015г.
Преоценъчен резерв	17	17
Законови резерви	143	143
Допълнителни резерви	239	239
Резерв от преоценки по планове с дефинирани доходи	152	152
Общо:	551	551

11. Натрупана загуба

В хиляди лева	30 септември 2016 г.	31 декември 2015г.
Непокрита загуба от минали години	(3 487)	(3 472)
Неразпределена печалба от минали години	422	422
Общо	(3 065)	(3 050)

12. Правителствени дарения

Групата получава дарения от Министерството на здравеопазването и от трети лица.

Представените в консолидирания отчет за финансовото състояние правителствени дарения представляват стойността на придобити от Групата медицинско оборудване, съоръжения и компютри. Придобитите активи са оценени по справедлива стойност при придобиването им през съответните периоди на получаването им.

Съгласно Методика за реда за субсидиране на преобразувани лечебни заведения за болнична помощ с държавно и с общинско участие, Министерство на здравеопазването предоставя правителствени дарения за следните дейности:

- издаване на експертни решения на ТЕЛК;
- за преминали пациенти по спешност, нехоспитализирани в лечебното заведение;

По сключен договор с Изпълнителната агенция по трансплантации и Министерството на здравеопазването, Групата получава дарения за експлантация на тъкани и органи.

По договор с РЦТХ-Варна, за всяка календарна година Групата получава безвъзмездно кръв в определени количества.

Правителствените дарения, свързани с разходи са признати в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход едновременно с извършените и признати разходи.

13. Търговски и други задължения

Търговските задължения, отразени в консолидирания отчет за финансовото състояние, включват:

В хиляди лева	30 септември 2016 г.	31 декември 2015г.
Задължения към доставчици	2 007	2 342
Задължения към персонала	1 377	1 485
Задължения към социално осигуряване	220	182
Задължения по гаранции	127	170
Други	7	285
Общо	3 738	4 464

Нетната балансова стойност на текущите търговски и други задължения се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

14. Задължения за данъци

<i>В хиляди лева</i>	30 септември 2016 г.	31 декември 2015г.
Корпоративен данък	0	24
Данъци и такси по ЗМДТ	79	202
Данък добавена стойност за внасяне	13	13
Данъци върху доходите на физически лица		7
Задължения за данъци	92	248

15. Приходи от продажби

Приходите от продажби на Групата могат да бъдат анализирани, както следва:

<i>В хиляди лева</i>	30 септември 2016 г.	30 септември 2015г.
Приходи от медицински услуги	18 836	18 078
Общо	18 836	18 078

16. Други приходи от дейността

Другите приходи на Групата включват:

<i>В хиляди лева</i>	30 септември 2016 г.	30 септември 2015г.
	1 810	1047

17. Разходи за персонала

<i>В хиляди лева</i>	30 септември 2016 г.	30 септември 2015г.
Възнаграждения	(9 893)	(8 833)
Социални осигуровки и надбавки	(1 689)	(1 501)
Общо	(11 582)	(10 334)

18. Използвани суровини, материали и консумативи

<i>В хиляди лева</i>	30 септември 2016 г.	30 септември 2015г.
	(6 855)	(6 116)

19. Доставени услуги

В хиляди лева	30 септември 2016 г.	30 септември 2015г.
	(1 129)	(1 142)

20. Други оперативни разходи

В хиляди лева	30 септември 2016 г.	30 септември 2015г.
	(310)	(243)

21. Финансови приходи

В хиляди лева	30 септември 2016 г.	30 септември 2015г.
Приходи от лихви	27	24
	27	24

22. Финансови разходи

В хиляди лева	30 септември 2016 г.	30 септември 2015г.
Разходи за лихви	(16)	(46)
Други	(1)	
	(17)	(46)

23. Условни пасиви

През 2015 и 2014 година срещу групата са заведени съдебни иска по граждански дела, свързани основно с оказани здравни услуги. По въпросните дела, претенциите на ответните страни са за близо 250 хил. лв. Към 30 септември 2016 година, производствата са на първа инстанция, съответно сумите от страна на групата все още не са дължими.

Към датата на отчета, няма произнасяне от страна на тази съдебна инстанция. Поради етапа от правораздавателното производство, на който се намират делата, както и поради невъзможност адекватно да бъде определен очаквания развой по тях, ръководството не е начислило във финансовия отчет провозии за потенциални задължения, които биха могли да възникнат за групата.

24. Анализ на пазарния риск

Пазарен риск е рискът при промяна на пазарните цени, като курс на чуждестранна валута, лихвени проценти или цени на капиталови инструменти, доходът на Групата или стойността на неговите инвестиции да бъдат засегнати. Целта на управлението на пазарния риск е да се контролира експозицията към пазарен риск в приемливи граници като се оптимизира възвръщаемостта

Групата има експозиция към следните рискове:

- **Валутен риск**

Основна част от сделките на Групата се осъществяват в български лева. Част от извършваните от страна на групата услуги са деноминирани в чуждестранна валута – евро. Поради фиксирането на българската валута към европейската стелента на излагане на Групата на валутен риск е несъществена.

- **Лихвен риск**

Групата не използва кредитен ресурс в дейността си, поради което рискът от изменение на пазарните лихвени проценти, респ. повишаване или намаляване на разходи по лихвени плащания, не съществува към момента на изготвяне на отчета.

- **Кредитен риск**

Кредитният риск представлява рискът даден контрагент да не заплати задължението си към Групата.

Финансовите активи, които потенциално излагат Групата на кредитен риск, са предимно вземания по продажби.

Основно Групата е изложена на кредитен риск, в случай че клиентите не изплатят своите задължения.

Предвид, че основни клиенти на Групата са Националната Здравноосигурителна Каса (НЗОК) чрез Районната Здравноосигурителна Каса (РЗОК) и застрахователни институции, рискът от несъбиране на вземанията е потенциално несъществен.

Групата начислява обезценка, която представлява неговата приблизителна оценка за възникнали загуби по отношение на търговските и други вземания. Основните компоненти на тази обезценка са специфичен компонент за загуба, която се отнася за индивидуално значими експозиции, както и колективен компонент за загуба, установен за групи от сходни активи, по отношение на загуби, които са възникнали, но все още не са идентифицирани. Колективният компонент за загуба се определя въз основа на исторически данни за плащане за подобни финансови активи.

- **Ликвиден риск**

Ликвидният риск представлява рискът Групата да не може да погаси своите задължения. Групата посреща нуждите си от ликвидни средства, като внимателно следи плащанията по задължения, както и входящите и изходящи парични потоци, възникващи в хода на оперативната дейност. Нуждите от ликвидни средства се следят за различни времеви периоди - ежедневно и ежеседмично, както и на базата на 30-дневни прогнози. Нуждите от ликвидни средства в дългосрочен план - за периоди от 180 и 360 дни, се определят месечно.

Нуждите от парични средства се сравняват със средствата на разположение, за да бъдат установени излишъци или дефицити. Този анализ определя дали средствата на разположение ще са достатъчни, за да покрият нуждите на Групата за периода.

Групата прилага изчисление на себестойността на базата на дейности за своите продукти и услуги, което подпомага за следенето на паричните потоци и за оптимизиране на възвръщаемостта на инвестициите. Обикновено Групата гарантира, че разполага с достатъчно парични средства при поискване, за да посрещне очакваните оперативни разходи за период от 60 дни, с изключение на потенциалното въздействие на екстремни обстоятелства, които не могат да бъдат предвидени, като природни бедствия.

- **Оперативен риск**

Оперативен риск е рискът от преки или косвени загуби, произтичащи от широк кръг от причини, свързани с процесите, персонала, технологиите и инфраструктурата на Групата, както и от външни фактори, различни от кредитни, пазарни и ликвидни рискове, като например тези, произтичащи от правни и регулаторни изисквания и общоприети стандарти на корпоративно поведение. Оперативни рискове възникват от всички операции на Групата.

Целта на Групата е да се управлява оперативният риск, така че да се балансира между избягването на финансови загуби и увреждане на репутацията на Групата.

Основната отговорност за разработване и прилагане на контроли за оперативния риск се възлага на Ръководството. Тази отговорност се подпомага от развитието на общи стандарти за Групата за управление на оперативния риск в следните области:

- изисквания за подходящо разпределение на задълженията, включително и независимо оторизиране на сделки
- изисквания за равняване и мониторинг на сделките
- съответствие с регулаторните и други правни изисквания
- документация за контрол и процедури
- изисквания за периодична оценка на оперативните рискове и адекватността на контролите и процедурите за справяне с идентифицираните рискове
- изисквания за докладване на оперативни загуби и предложените коригиращи действия
- развитие на аварийни планове
- обучение и професионално развитие
- етични и бизнес стандарти
- намаляване на риска, включително застраховка, когато това е ефективно.

Тази бележка представя информация за експозицията на Групата към всеки един от горните рискове, целите на Групата, политиките и процесите за измерване и управление на риска, и управлението на капитала на Групата. Ръководството носи отговорността за установяване и управление на рисковете, с които се облъсква Групата. Тази политика установява лимити за поемане на рискове по отделни видове, дефинира правила за контрол върху рисковете и съответствие с установените лимити. Тези политики подлежат на периодична проверка с цел отразяване на настъпили изменения в пазарните условия и в дейността на Групата.

Политика и процедури за управление на капитала

Целите на Групата във връзка с управление на капитала са:

- да осигури способността на Групата да продължи да съществува като действащо предприятие; и
- да осигури адекватна рентабилност за собствениците, като определя цената на продуктите и услугите си в съответствие с нивото на риска.

Групата наблюдава капитала на базата на съотношението на коригирания капитал към нетния дълг.

Групата определя коригирания капитал на основата на балансовата стойност на собствения капитал и дълга, представени в консолидирания отчет за финансовото състояние

Нетният дълг включва сумата на всички задължения, намалена с балансовата стойност на парите и паричните еквиваленти.

Събития след края на отчетния период

Не са възникнали коригиращи събития или значителни некоригиращи събития между датата на финансовия отчет и датата на одобрението му за публикуване.

Съставител: _____

Юлияна Кьсова

Изпълнителен директор _____

